

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์ยาเสพติดประเทศไทย นับตั้งแต่ปีพ.ศ.2547 เริ่มมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นจากประมาณการผู้เสพยาเสพติดเมื่อปีพ.ศ. 2546 ประมาณ 460,000 คน เพิ่มเป็น 570,000 คน ในปีพ.ศ. 2550 และประมาณ 605,000 คน ในปีพ.ศ.2551 และจากการพิจารณาสถานะของปัญหายาเสพติดในภาพรวมในแต่ละปีผลจับกุมและบำบัดของหน่วยงานต่างๆ รวมกันประมาณ 160,000 คน หรือคิดเป็น 25% ของประมาณการผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งหมด ในขณะที่อีกจำนวนหนึ่งเป็นผู้ค้าและผู้เสพทั่วไปที่ยังคงอยู่ในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ บางส่วนเป็นเครือข่ายรายสำคัญที่พัฒนารูปแบบการค้าและส่งผลต่อการกระจายตัวของยาเสพติดทั่วประเทศ ในขณะที่ประมาณการผู้เสพยาเสพติดรายใหม่ในแต่ละปีประมาณ 70,000 คน และผู้ที่กลับไปมีพฤติกรรมซ้ำประมาณ 30,000-40,000 คน หรือรวมกันประมาณ 100,000 - 110,000 คน ซึ่งมีสัดส่วนของตัวเลขที่ไม่แตกต่างกันมากนักกับจำนวนที่ถูกจับกุมและบำบัดรักษารวมกัน หากทิศทางการแก้ปัญหาอยู่ในลักษณะนี้ เป็นไปได้ยากที่จะลดระดับปัญหายาเสพติดให้น้อยลงได้ การที่จะหยุดยั้งและลดระดับปัญหายาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจะต้องมีการปรับกรอบความคิด ยุทธศาสตร์ กระบวนการบริหารจัดการ ให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายและเจตจำนงทางการเมืองที่มุ่งมั่นของรัฐบาล เพื่อให้ปัญหาลดลงให้ได้มากที่สุด (กลไกการแก้ไขปัญหายาเสพติดตามยุทธศาสตร์ 5 รื้อป้องกัน, 2552)

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความสงบสุขของประชาชน และเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศซึ่งรัฐบาลได้ตระหนักถึงความรุนแรงของปัญหายาเสพติดจึงกำหนดให้เป็นนโยบายสำคัญ และจำเป็นเร่งด่วนของรัฐบาลที่จะต้องเร่งดำเนินการ โดยการผนึกกำลังของทุกภาคส่วนของสังคมร่วมกันเพื่อให้สามารถป้องกันและแก้ไขสถานการณ์ปัญหายาเสพติดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้โดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.2519 บัญญัติให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดมาตรการและแผนงาน ในการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด และดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดประกอบกับพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551 บัญญัติให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร มีอำนาจหน้าที่ในการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ส่งเสริมให้ประชาชน

เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว ที่กระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร และความสงบเรียบร้อยของสังคม (ยุทธศาสตร์และกลไกการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามนโยบายรัฐบาล, 2552)

จากสถานการณ์ปัญหายาเสพติดของประเทศไทยที่มีการขยายตัวของปัญหายาเสพติดที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคเหนือเป็นปัญหาใหญ่ และเป็นเรื่องที่รัฐบาลรวมถึงทุกหน่วยงานในพื้นที่ให้ความสำคัญ โดยกำหนดให้พื้นที่ชายแดนภาคเหนือตอนบนเป็นพื้นที่เป้าหมายหลัก และเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ค้ำหน้าในการต่อสู้กับการนำเข้ายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้าน จึงได้มีการจัดตั้งศูนย์อำนวยการประสานงานสกัดกั้นและแก้ไขปัญหายาเสพติดชายแดนภาคเหนือ ชื่อย่อว่า “ศอ.ปชน.” ขึ้นมาเพื่อเสริมขีดความสามารถของกองกำลังป้องกันชายแดนในพื้นที่ และช่วยหน่วยงานต่างๆ ในลักษณะบูรณาการงานสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติด ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 249/2552 ลงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2552 เรื่องปฏิบัติการประเทศไทยเข้มแข็ง ชนชยาเสพติดยั่งยืน ภายใต้ยุทธศาสตร์ 5 ร้วป้องกัน ระยะที่ 2 ได้กำหนดให้มีการแก้ไขปัญหายาในกลุ่มพื้นที่ที่มีความรุนแรงของปัญหายาเสพติดในสัดส่วนที่สูง และมีผลกระทบต่อลดปัญหายาเสพติดโดยรวม เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ อาศัยอำนาจตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าว คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จึงได้มีคำสั่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ที่ 4/2552 ลงวันที่ 26 พฤศจิกายน 2552 ให้จัดตั้งศูนย์อำนวยการประสานงานสกัดกั้นและแก้ไขปัญหายาเสพติดชายแดนภาคเหนือ ชื่อย่อว่า “ศอ.ปชน.” โดยเริ่มปฏิบัติงานมาแล้วตั้งแต่เดือนธันวาคม ปี 2552 จนถึงปัจจุบัน โดยเน้นการสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ชายแดน 14 อำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และแม่ฮ่องสอน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการลักลอบนำเข้ายาเสพติดที่รุนแรงที่สุดในประเทศ

ศูนย์อำนวยการประสานงานสกัดกั้นและแก้ไขปัญหายาเสพติดชายแดนภาคเหนือ ในฐานะที่เป็นหน่วยงานหลักในการการอำนวยการสกัดกั้นและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ บทบาทของ ศอ.ปชน. จะมุ่งเน้นจุดวิกฤติเรื่องสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อแก้ไขปัญหายาโดยรวม โดยกรอบแนวคิดการสกัดกั้นและแก้ไขปัญหายาเสพติด ยึดถือยุทธศาสตร์รั้วชายแดน เป็นหลัก ภายใต้การขับเคลื่อนของกลไก โครงสร้างการจัดของ ศอ.ปชน. ประกอบด้วย ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดกองกำลังนเรศวร ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดกองกำลังผาเมือง กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย และจังหวัดแม่ฮ่องสอน กองร้อยรบพิเศษที่ 51 และกองบังคับการควบคุมชุดปฏิบัติการสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดนภาคเหนือ นอกจากนี้ ยังมีการประสานงานร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค 5 กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 5 ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อ

เอาชนะยาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย และจังหวัดแม่ฮ่องสอน หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 3 กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด

สถานการณ์การนำเข้ายาเสพติดในพื้นที่ในห้วงปีพ.ศ.2551 ถึงปลายปีพ.ศ.2553 ยังคงมีแนวโน้มรุนแรง พบว่าสถานการณ์ยาเสพติดภายนอกประเทศ มีแหล่งผลิตหลักในประเทศเพื่อนบ้าน ยังคงมีการผลิตอย่างต่อเนื่อง จำนวน 9 พื้นที่หลักและปรากฏแหล่งพักยาเสพติดใกล้แนวชายแดนไทย ยังคงมีจำนวนมากโดยส่วนใหญ่อยู่บริเวณด้านตรงข้าม 3 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ

ศักยภาพของกลุ่มผู้ผลิตและผู้ค้ายังคงมีความเข้มแข็งมากขึ้น โดยพิจารณาได้จาก กลุ่มผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่ ยังคงมีการจัดองค์กรได้อย่างเข้มแข็ง และผูกขาดด้านการตลาดด้วยการเป็นกลุ่มผลิตหัวเชื้อรายใหญ่ มากกว่าร้อยละ 90 และเป็นกลุ่มผลิตอัดเม็ดยาบ้ามากกว่าร้อยละ 80 เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มผู้ผลิตต่างๆ ที่มีอยู่ในพื้นที่ มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสารตั้งต้น ในการผลิต ยาเสพติดจากอีเฟดรีน มาเป็น ชูโคอีเฟดรีนซึ่งส่งผลกระทบต่อปริมาณยาเสพติดมากยิ่งขึ้น โดยวิเคราะห์จากข้อมูลแนวโน้มปริมาณการจับกุมยาแก้หวัดสูตรผสมชูโคอีเฟดรีน ในประเทศ ในห้วงปีพ.ศ.2551 ถึงปลายปีพ.ศ.2553 มีแนวโน้มสูงขึ้นมาก และหากรวมปริมาณการจับกุมในประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน (รวมทั้งสิ้น 43,916,207 เม็ด) จะสามารถนำไปผลิตไอซ์ได้ถึง 2,195.8 กิโลกรัม หรือผลิตยาบ้าได้ถึง 86.95 ล้านเม็ด โดยแหล่งจัดหาสารตั้งต้นชูโคอีเฟดรีน ซึ่งเป็นแหล่งใหญ่ในทวีปเอเชียก็คือในประเทศเกาหลีใต้นั้นเอง สำหรับการผลิตไอซ์ (ICE) จากข้อมูลการจับกุมในปี 2553 (ประเมินผล กรกฎาคม 2553) มีการจับกุมในประเทศโดยรวมสูงกว่าปี 2552 ถึง 5 เท่าตัว และส่วนมากกว่าร้อยละ 50 เป็นการนำเข้าผ่านพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ (ปี 2552 จำนวน 98.2 กิโลกรัม)

ทิศทางการนำเข้ายาเสพติดชายแดนภาคเหนือยังคงมีสัดส่วนที่สูงอย่างต่อเนื่อง กว่าร้อยละ 80 ของการนำเข้าทั้งประเทศ ปริมาณการนำเข้า โดยวิเคราะห์จากยาเสพติดชนิดหลักคือ ยาบ้า พบว่าในห้วงปีงบประมาณ 2553 ที่ผ่านมามีการจับกุมคดีรายสำคัญทั่วประเทศ และทราบพฤติกรรมการนำเข้าชายแดนภาคเหนือ มีปริมาณถึง 19 ล้านเม็ดเศษ (19,306,509 เม็ด) และส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 87 ยังคงเป็นการนำเข้าผ่านพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคเหนือเกือบทั้งสิ้น และดูปริมาณการนำเข้าภาคเหนือโดยส่วนรวม ในปีพ.ศ.2553 จะสูงขึ้นกว่าปีพ.ศ.2552 เกือบ 2 เท่าตัว

แนวโน้มสถานการณ์ ด้านความมั่นคงชายแดนของพม่า ในห้วงปลายปีพ.ศ.2553 ที่ผ่านมามีข่าวสารปรากฏได้ว่ามีการเร่งผลิตยาเสพติดจำนวนมาก เพื่อเร่งหาเงินทุน และอาวุธสงครามเตรียมไว้สำหรับตอบโต้ทหารพม่า ในกรณีที่ใช้กำลังเข้ากดดันเพื่อให้แปรสภาพเป็นกองกำลัง

ป้องกันชายแดนจึงมีแนวโน้มการนำเข้ายาเสพติดในพื้นที่ 3 จังหวัด ชายแดนภาคเหนือ ยังคงมีความรุนแรงสูงขึ้น

สภาพปัญหาเสพติดและปัญหาด้านความมั่นคงในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคเหนือที่คงอยู่ปัญหาต่างๆ ที่มีอยู่ในพื้นที่ โดยกลไกภาครัฐและภาคประชาชนยังไม่เข้มแข็งมากพอต่อสถานการณ์ที่รุนแรง จึงส่งผลให้ปัญหาการนำเข้ายาเสพติดยังไม่ได้รับการแก้ไขและคงอยู่ตัวอย่างเช่น ยังคงมีเครือข่ายผู้ค้ารายสำคัญ ผู้มีอิทธิพล กลุ่มขบวนการค้าอาวุธ และเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มขบวนการรายเดิมๆ อยู่มากถึง 70 เครือข่าย ประมาณการมากกว่า 600 คน ยังคงเคลื่อนไหวอยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ รวมทั้งปัญหาการแพร่ระบาด โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นหมู่บ้านตามแนวชายแดน เนื่องจากยาหาซื้อง่าย และราคาถูก พบว่าบางหมู่บ้านที่เป็นแหล่งพักยาเสพติดสำคัญมีการแพร่ระบาดยาเสพติดในหมู่บ้านค่อนข้างสูง อีกทั้งเจ้าหน้าที่รัฐเข้าถึงพื้นที่ได้น้อย

เนื่องจากสถานการณ์การนำเข้ายาเสพติดยังคงทวีความรุนแรงขึ้น เพื่อให้การดำเนินงานตามปฏิบัติการประเทศไทยเข้มแข็งชนะยาเสพติดยั่งยืน ภายใต้ยุทธศาสตร์ 5 ร้วป้องกัน ระยะที่ 3 เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงกำหนดให้ดำเนินการต่อปัญหาเสพติดแบบเชิงรุก โดยยึดถือยุทธศาสตร์รั้วชายแดนเป็นหลัก ให้จัดการปัญหาภายใต้การขับเคลื่อนของกลไกทุกระดับ และมุ่งเน้นสภาพปัญหาวิกฤต หรือ เรื่องสำคัญที่จะส่งผลต่อการแก้ไขปัญห โดยรวม โดยจะมุ่งเน้นให้ความสำคัญต่อการสร้างพลังชุมชน-สังคม ให้เป็นแนวรบชนะต่อปัญหาเสพติดในพื้นที่ ให้มีระบบอำนวยการ ประสานงาน ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติของทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคของการอำนวยการสกัดกั้นยาเสพติดพื้นที่ชายแดนภาคเหนือภายใต้การปฏิบัติงานของศูนย์อำนวยการประสานงานสกัดกั้นและแก้ไขปัญหายาเสพติดชายแดนภาคเหนือ (ศอ.ปชน.) ในห้วงการดำเนินงานตามปฏิบัติการประเทศไทยเข้มแข็งชนะยาเสพติดยั่งยืน ภายใต้ยุทธศาสตร์ 5 ร้วป้องกัน ระยะที่ 3 ที่ยังคงมีความรุนแรง ซึ่งข้อมูลที่ได้จะนำไปสู่การประสานงานและช่วยสนับสนุนให้การดำเนินงานปฏิบัติงานของศูนย์อำนวยการประสานงานสกัดกั้นและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล สามารถลดระดับความรุนแรงของปัญหาเสพติด และสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนในสังคมต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ของกองบัญชาการศูนย์อำนวยการประสานงานสกัดกั้นและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ (บก.ศอ.ปชน.)
- 2) เพื่อศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคของการอำนวยการสกัดกั้นยาเสพติดพื้นที่ชายแดนภาคเหนือภายใต้การปฏิบัติงานของศูนย์อำนวยการประสานงานสกัดกั้นและแก้ไขปัญหาเสพติดชายแดนภาคเหนือ (ศอ.ปชน.)
- 3) เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ยาเสพติดและแนวโน้มการแพร่ระบาดในห้วงยุทธศาสตร์ 5 รั่วป้องกันระยะ 3 (ห้วงเดือนเมษายน – กันยายน 2554)

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการอำนวยการสกัดกั้นยาเสพติดพื้นที่ชายแดนภาคเหนือภายใต้การปฏิบัติงานของศูนย์อำนวยการประสานงานสกัดกั้นและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ(ศอ.ปชน.) และศึกษาสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในห้วงการดำเนินงานตามปฏิบัติการประเทศไทยเข้มแข็งชนะยาเสพติดยั่งยืน ภายใต้ยุทธศาสตร์ 5 รั่วป้องกันระยะที่ 3 เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์ ตรวจสอบ ตีความ และนำมาอธิบายอย่างเป็นเหตุผลเพื่อตอบปัญหาอุปสรรคของการอำนวยการสกัดกั้นยาเสพติดพื้นที่ชายแดนภาคเหนือภายใต้การปฏิบัติงานของศูนย์อำนวยการประสานงานสกัดกั้นและแก้ไขปัญหาเสพติดชายแดนภาคเหนือ (ศอ.ปชน.) ในห้วงการดำเนินงานตามปฏิบัติการประเทศไทยเข้มแข็งชนะยาเสพติดยั่งยืน ภายใต้ยุทธศาสตร์ 5 รั่วป้องกันระยะที่ 3 ที่ยังคงมีความรุนแรง โดยประเมินสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นในภาพรวมว่าผลของการศึกษาที่ได้เป็นไปในทิศทางใด มีปัญหาและอุปสรรคในการอำนวยการสกัดกั้นการนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดนภาคเหนือ เกิดขึ้นหรือไม่อย่างไร

โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้ คือ รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการอำนวยการสกัดกั้นยาเสพติดภายใต้การปฏิบัติงานของศูนย์อำนวยการประสานงานสกัดกั้นและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ(ศอ.ปชน.)ที่มีความรู้เฉพาะ อันได้แก่เจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภาค 5 เจ้าหน้าที่ศูนย์อำนวยการประสานงานสกัดกั้นและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ(ศอ.ปชน.) เจ้าหน้าที่กองกำลังผาเมือง หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารม้าที่ 5 เจ้าหน้าที่ตำรวจกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด เจ้าหน้าที่จากศูนย์ต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) เพื่อให้ทราบบทบาทหน้าที่ของกองบัญชาการศูนย์อำนวยการประสานงานสกัดกั้นและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ (บก.ศอ.ปชน.) ในการอำนวยการสกัดกั้นยาเสพติด
- 2) เพื่อให้สามารถระบุปัญหาอุปสรรคของการอำนวยการสกัดกั้นยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือภายใต้การปฏิบัติงานของศูนย์อำนวยการประสานงานสกัดกั้นและแก้ไขปัญหายาเสพติดชายแดนภาคเหนือ (ศอ.ปชน.)
- 3) เพื่อให้ทราบสถานการณ์ยาเสพติดและแนวโน้มการแพร่ระบาดในห้วงยุทธศาสตร์ 5 รั่วป้องกันระยะ 3 (ห้วงเดือนเมษายน – กันยายน 2554)
- 4) เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ไปสู่การพัฒนา ปรับปรุงนโยบายในการอำนวยการสกัดกั้นยาเสพติดให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหา อันจะส่งผลให้การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดบรรลุผลในที่สุด

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1) ยาเสพติด หมายถึง ยาหรือสารเคมี หรือวัตถุชนิดใดๆ ซึ่งเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน หรือด้วยวิธีการใดๆ จะทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจดังนี้

1. มีความต้องการจะเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา
2. ต้องเพิ่มขนาดของยามากขึ้น
3. มีอาการอยากหรือหิวยาได้เมื่อขาดยา
4. สุขภาพทั่วไปทรุดโทรม ทั้งทางร่างกายและจิตใจ อย่างเห็นได้ชัด

นอกจากนี้ อาจจะกล่าวในอีกความหมายหนึ่งก็คือ หมายถึง สารหรือยาที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์ จากธรรมชาติหรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อบุคคลใดเสพหรือได้รับเข้าไปในร่างกายซ้ำๆ กันแล้ว ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใดๆ เป็นช่วงระยะสั้นหรือนานติดต่อกันก็ตาม จะทำให้บุคคลนั้นต้องตกอยู่ในอำนาจ หรือเป็นทาสของสิ่งนั้นทางด้านร่างกายและจิตใจ หรือจิตใจเพียงอย่างเดียว

2) ศูนย์อำนวยการประสานงานสกัดกั้นและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ (ศอ.ปชน.) หมายถึง ศูนย์อำนวยการประสานงานต่อส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และควบคุมการปฏิบัติต่อหน่วยขึ้นตรง ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด กองทัพภาคที่ 3/กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 3 และหน่วยขึ้นตรงทางยุทธการ เพื่อสกัดกั้นและปราบปรามการนำเข้ายาเสพติด ตามปฏิบัติการประเทศไทยเข้มแข็งฯ ในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ และพื้นที่ตอนในที่อยู่ของจังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดแม่ฮ่องสอน

3) การอำนวยความสะดวก หมายถึง การที่ทำให้บุคคลอื่นปฏิบัติงาน เพื่อให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ดังนั้น ผู้บริหารทุกระดับจึงต้องทำหน้าที่ในการอำนวยความสะดวก ซึ่งประกอบด้วย การจูงใจ การประสานงาน การสื่อสาร และภาวะผู้นำของผู้บริหาร หลักการอำนวยความสะดวกที่ดีคือผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชา สร้างทัศนคติที่ดีในการทำงาน จูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานการมอบหมายงานต้องมีความสมบูรณ์ชัดเจนในคำสั่ง ให้ความสำคัญต่อการสื่อสารภายในองค์การ รักษาไว้ซึ่งระเบียบข้อบังคับขององค์การ

4) สำนักงานป้องกัน และปราบปรามยาเสพติดภาค 5 หมายถึง หน่วยงานซึ่งสังกัดในกระทรวงยุติธรรม เป็นองค์กรในการนำนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนงานต่างๆ ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด รวมทั้งศึกษา วิเคราะห์และจัดระบบการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในระดับภาคและระดับจังหวัด โดยมีพื้นที่ในความรับผิดชอบได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่, จังหวัดเชียงราย, จังหวัดแม่ฮ่องสอน, จังหวัดลำพูน, จังหวัดลำปาง, จังหวัดแพร่, จังหวัดพะเยา และจังหวัดน่าน

5) ยุทธศาสตร์ 5 ร้วป้องกัน หมายถึง การสร้างภูมิคุ้มกัน สร้างกิจกรรม สร้างกระบวนการทำงาน ทั้งภาครัฐและประชาชนได้ดำเนินการร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ อันได้แก่ ร้วชายแดน ร้วชุมชน ร้วสังคม ร้วโรงเรียน และร้วครอบครัว

6) ร้วชายแดน หมายถึง การสร้างกิจกรรม กระบวนการทำงานตามมาตรการ เสริมความเข้มแข็ง ป้องกันการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดนที่กำหนดเป็นเป้าหมาย

7) สถานการณ์ยาเสพติด หมายถึง สถานการณ์ เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

8) การตั้งด่าน/ตรวจ/สกัดกั้น หมายถึง การตั้งด่านตรวจค้น จำนวนครั้งที่ปฏิบัติการ และผลการปฏิบัติ จำนวนรายและของกลาง

9) การตรวจค้น หมายถึง วิธีการที่เจ้าพนักงานได้กระทำไปในขอบเขตอำนาจตามกฎหมายระบุไว้ เพื่อพบสิ่งของที่ใช้เป็นหลักฐานในการดำเนินคดี หรืออาจใช้เป็นประโยชน์ในการสืบสวน

10) จำนวนของกลาง หมายถึง จำนวนของกลางที่จับกุมได้ ยาบ้า (เม็ด), กัญชา (กิโลกรัม, จำนวนพื้นที่, ตัน), เฮโรอีน (กิโลกรัม), กระท่อม (กิโลกรัม, จำนวนพื้นที่, ตัน), ผิ่น (กิโลกรัม, จำนวนพื้นที่, ตัน)